

Sing vooraf staande: Psalm 130:1, 2 (p. 635)

- 1 Uit dieptes, gans verlore, / van redding ver vandaan,
waar hoop se laaste spore / in wanhoop my vergaan;
uit diep van donker nagte / roep ek, o HEER, hoor,
en laat my jammerklagte / tog opklim in u oor!
- 2 As U, o HEER, die sonde / na reg wou gadeslaan,
wie sou een enk'le stonde / voor U, o HEER, bestaan?
Maar nee, daar is vergewing / altyd by U gewees;
daarom word U met bewing / reg kinderlik gevrees.

Ons hulp is in die Naam van die Here wat die hemel en die aarde geskape het.

Geliefdes, genade en vrede vir u van God ons Vader en die Here Jesus Christus deur die kragtige werking van God die Heilige Gees.

Amen.

Psalm 97:1, 7 (p. 484)

- 1 God heers as hoogste HEER; / die aarde moet Hom eer,
en juig, saam met die strande / van afgeleë lande.
Daar's wolkedonkerheid / rondom sy majesteit;
sy rykstroon is gestig / op oordeel en gerig / en op geregtigheid.
- 7 Gods vriend'like aangesig / straal vrolikheid en lig
deur duisternis en smarte / vir alle opregte harte.
Regverdiges, wees bly! / En sing 'n lied daarby!
Verheug u in die HEER! / Lofsing sy Naam tot eer, / Hy's hoog en heilig, Hy!

Geloofsbelydenis: Apostolicum

Wet

Psalm 139:1, 12 (p. 674)

- 1 Daar 's niks voor U bedek, o HEER! / U skou uit ewige dieptes neer
en sien my hart en wandel aan: / al wat ek doen, my sit en staan,
of wat in my diep weggesink het – / U weet al wat my hart bedink het.
- 12 Deurgrond, o HEER, en ken die swart, / verborge dieptes van my hart;
of diep in my, waar U kan lees, / 'n skadelike weg mog wees.
En lei voortaan my wank'le skrede / tog op die weg van ewige vrede.

Gebed

Skrifberyming 2-1:1, 2 (19:1, 2)

- 1 Nou sal ek opstaan, na die woning weer, / die vaderhuis my wank'le voetstap keer.
“My vader, sal ek sê, van misdaad sku, / “my sonde is teen die hemel en voor u.”
- 2 “Ek het van hoë kindskap neergestort / en is nie werd u seun genoem te word,
as ek, my vader, wat u gramskap vrees, / as ek by u 'n huurling maar kan wees.”

Skriflesing: Lukas 15:11-32; Heidelbergse Kategismus, Sondag 30:81, 82

Kernvers: Lukas 15:18-20

Ek sal dadelik na my pa toe teruggaan en vir hom sê: Pa, ek het teen God en teen Pa gesondig! Ek is nie meer werd om Pa se seun genoem te word nie. Behandel my soos een van Pa se dagloners. En hy het sonder versuim na sy pa toe teruggegaan.

(Lukas 15:18-20 AFR83)

Heidelbergse Kategismus

Vraag 81

Wie moet na die nagmaalstafel van die Here kom?

Antwoord:

Hulle wat vanweë hulle sondes 'n afkeer van hulleself het, maar tog vertrou dat dit hulle om Christus wil vergewe is en dat die swakhede wat nog oor is met sy lyding en sterwe bedek is; en dié wat ook begeer om hulle geloof hoe langer hoe meer te versterk en hulle lewe te verbeter. Maar die huigelaars en die wat hulle nie van harte tot God bekeer nie, eet en drink 'n oordeel oor hulleself (a).

(a) 1 Kor 11:28; 10:19-22.

Vraag 82

Moet dié mense ook aan die nagmaal toegelaat word wat met hulle belydenis en lewe wys dat hulle ongelowig en goddeloos is?

Antwoord:

Nee, want so word die verbond van God ontheilig en sy toorn oor die hele gemeente opgewek (a). Daarom is die Christelike kerk volgens die bevel van Christus en sy apostels verplig om sulke mense met die sleutels van die koninkryk van die hemel uit te sluit, totdat hulle verbetering van hulle lewe bewys.

(a) 1 Kor 11:20, 34; Jes 1:11; 66:3; Jer 7:21; Ps 50:16.

Tema: Ons het 'n dure plig om aan die nagmaalstafel te sit

Geliefdes in ons Here Jesus Christus, om by die nagmaalstafel aan te sit, is nie iets wat sommer ligtelik gedoen kan word nie. Dit is wel so dat ons al vir jare in die gewoonte is om elke drie maande die heilige nagmaal te vier. As 'n mens van 'n gewoonte praat, bedoel 'n mens nie noodwendig iets sleg of verkeerd daarmee nie. Ons sal eerder wil sê dit is 'n goeie gewoonte om driemaandeliks nagmaal te vier. Ons gelowiges moet tog aanhoudend in ons geloof versterk word anders verval ons maklik in twyfel – twyfel of ons werklik kinders van God is, twyfel aan God se liefde. Trouens, ons moet so dikwels as wat ons kan nagmaal vier. Calvyn het gemeen dat 'n ware gelowige elke Sondag nagmaal behoort te vier. Omdat die nagmaal een van die middele is waarmee die Here ons geloof versterk, is die gewoonte om elke drie maande nagmaal te vier 'n goeie gewoonte.

Maar hierdie munt het twee kante. Om in die gewoonte te wees om elke drie maande nagmaal te vier kan ook 'n verkeerde uitwerking op 'n gelowige hê. Ons moet mekaar nie nou verkeerd verstaan nie. Dit is nie die gereelde nagmaalsviering wat verkeerd is nie. Die feit dat die gereelde nagmaalsviering 'n gewoonte vir ons is, veroorsaak maklik dat ons in die strik van Satan trap. Sodra 'n mens gewoon geraak het om iets gereeld op 'n sekere tyd en manier te doen, dan doen 'n mens dit later outomaties.

'n Voorbeeld, iemand wat al vir jare motor bestuur, dink nie aan elke stap wat hy volg vandat hy in die motor geklim het totdat hy in vierde rat ry nie. Vir so 'n mens is motor bestuur iets wat outomaties gebeur. U sal met my saamstem dat dit goed is om so gewoon te wees aan motor bestuur. Maar nagmaal vier, is nie motor bestuur nie.

Hier is die strik wat die Satan vir ons stel. Omdat ons al vir jare in die gewoonte is om elke drie maande nagmaal te vier, hanteer ons die nagmaalviering maklik soos motor bestuur. Ons dink nie elke stap deur totdat ons aan die tafel gaan sit nie. Ons beleef ook nie elke stap van ons voorbereiding vir die nagmaal altyd intens genoeg nie. Die ouderling kom ons maar elke drie maande besoek en vra of ons die begeerte het om nagmaal te

vier en outomaties sê die meeste van ons ja, ons wil nagmaal vier. Dit is mos wat van ons verwag word, dit is ons gewoonte.

Juis omdat gewoonte ook 'n verkeerde uitwerking op ons kan hê, mag die Heilige Gees ons vandag weer op ons dure plig wys om aan die nagmaalstafel te gaan sit. Ons gebruik die handvatsels in vraag en antwoord 81 van ons Kategismus om te luister na wat die Here ons in die gelykenis van die verlore seun leer.

Net eers iets oor die gelykenis van die verlore seun. Hierdie gelykenis vorm saam met die vorige twee gelykenisse 'n eenheid. In al drie die gelykenisse gaan dit oor iets wat verlore geraak het. In die eerste gelykenis is dit die een skaap wat uit dwaasheid verlore raak. En hier is dit een uit 'n honderd wat verlore geraak het, dit wil sê een persent. In die tweede gelykenis is dit die muntstuk wat sonder enige toedoen verlore geraak het. Dit was een van tien muntstukke wat weggeraak het, dit wil sê tien persent. By die derde gelykenis voer Jesus die saak van die verlore nes tot 'n klimaks. Hier is dit 'n seun wat uit eiewilligheid en hardkoppigheid self verlore raak. Hy is een van twee seuns wat verlore geraak het, dit wil sê vyftig persent het verlore geraak.

Kom ons gebruik nou die handvatsels van vraag en antwoord 81 om te sien hoe dure plig ons het om aan die nagmaalstafel te gaan sit. Die eerste handvatel: **Net die mense wat vanweë hulle sondes 'n afkeer van hulleself het**, mag aan die nagmaalstafel gaan sit.

Broers, susters en kinders, by hierdie eerste handvatel wat ook die eerste stap is op pad na die nagmaalstafel ly ons groot gebrek. Ons wil nie graag 'n afkeer van onself hê nie. Want om 'n afkeer van jouself te hê, beteken dat jy jouself moet verafsku en dit wil ons nie graag doen nie. Ons wil eerder aan onself dink as mense wat iets beteken. As jy jouself verafsku, breek jy jou selfbeeld af. Maar hierdie afkeer van onself gaan spesifiek oor ons sondes. Vanweë ons sondes moet ons onself verafsku.

Tog, dit bly steeds moeilik, want ons wil nie graag van onself dink as sondaars nie. Sondaar klink tog so lelik, soos iemand wat verwerp is. Ons sal eerder wil sê ons is mense wat ... foute maak. En hier is die groot gebrek. Omdat ons nie graag van onself as sondaars praat nie, gebeur dit dat ons ook nie graag oor ons sondes nadink nie en daarom ook nie 'n afkeer van onself kan beleef nie.

Die jongste seun van die pa wou ook nie graag van homself as 'n sondaar dink nie. Hy wou graag onafhanklik wees, op sy eie. Hy wil sy eie ding gaan doen in die wye wêreld, onder sy pa se oë uit en weg van sy ouer broer af. Hy is mos 'n man wat sy ding kan doen. So gesê so gemaak ook. Toe hy sy deel van die erfporsie kry, het hy dit tot geld gemaak en na 'n ver land vertrek. Hierdie nuut gevonde vryheid het nie lank geduur nie. Gou-gou was al sy geld verkwis deur sy kamma vryheid wat eintlik losbandigheid was.

Daar sit hy toe met niks en die sogenaamde vriende wat hy gehad het toe die geld volop was, het ook soos mis voor die son verdwyn. Selfs toe hy al sy geld verkwis het en niks meer gehad het nie, wou hy nog nie aan homself dink as 'n sondaar nie. En om sy armoede nog te vererger, het daar 'n kwaai hongersnood in daardie land gekom. Maar selfs toe hy homself vir slawewerk moes aanbied, wou hy nog nie besef dat hy 'n sondaar is nie. Sy afdraande pad moes nog verder gaan. Hy moes tussen die varke gaan sit en kyk hoe hulle smaaklik aan die peule vreet, terwyl hy honger ly. As gevolg van die hongersnood moes die varke hulle kos kry en mag dit nie met iets of iemand anders gedeel word nie, nie eers met die varkoppasser nie.

Eers toe hy verslete en honger tussen die varke sit, het hy begin dink. Eers dink hy aan die dagloners wat vir sy pa werk en genoeg het om te eet. Dan besef hy waar hy is en wie hy regtig is. Hy is 'n sondaar. Hy het teen God gesondig, want hy was nie 'n rentmeester oor sy eiendom nie. Hy het ook teen God gesondig deurdat hy sy erfporsie wou hê terwyl sy pa nog lewe. Daarmee het hy inderwaarheid te kenne gegee dat sy pa vir hom so goed as dood kan wees – sy pa beteken vir hom niks meer nie. Al wat nou vir hom tel is sy erfporsie. Hy het teen sy pa gesondig omdat hy met sy optrede eintlik sy pa se opvoeding en leiding verag het. Hy is nie werd om sy pa se seun genoem te word nie. Hierdie seun moes eers tussen die varke, verslete en honger in die gemors gaan sit voordat hy tot inkeer gekom het, voordat hy homself verafsku het.

Broers en susters, ek is daarvan oortuig dat nie een van ons fisies so ver moet afdaal om te besef hoe sondig ons is nie. Die Here het sy Woord aan ons gegee sodat ons die eerste tree op pad na die nagmaalstafel kan neem. Hoewel dit 'n pynlike proses kan wees, behoort elke ware gelowige sy lewe stukkie vir stukkie te toets in die lig van God se Woord. Bid dat die Gees ons oë sal oopmaak sodat ons die donker skuilhoeke van ons harte kan bekyk en 'n afkeer van onself kan hê.

'n Mens kan eers werklik 'n afkeer van jouself kry vanweë jou sondes wanneer jy jouself goed bekyk het in die lig van wie God werklik is. Dit is tog wanneer die Heilige Gees ons lei om God te leer ken dat ons onself ook leer ken. God maak Homself bekend as die God wat na ons omsien. Hy versorg ons met alles wat goed is. Hy skenk wat ons nodig het om in gemeenskap met Hom te kan lewe. Hy self is so groot en almagtig dat Hy belowe om die kwaad van ons af te weer of tot ons beswil te beskik. In die lig van hierdie goedertierenheid van die Here sien ons die skille kontras tussen hoe God teenoor ons is en hoe ons sy goedheid teenoor ons beantwoord. Ons beantwoord God se liefde nie altyd met liefde nie. Ons beantwoord sy liefde van nature met 'n eiewillige, selfsugtige hardkoppigheid. In die woorde wat ons in Sondag 2 bely – van nature beantwoord ons God se liefde vir ons met haat.

Dit is oor hierdie haatlikheid van ons dat ons 'n afsku van onself het. En ons kom ons eie onvermoë teë. Ons kan self niks doen om hierdie selfsug en eiewilligheid weg te neem nie, want ons is van nature so. Dit is immers wat die verlore seun in homself ook ontdek het. Sy pa het hom nog altyd goed en met liefde behandel. Sy pa het hom nog altyd gegee wat hy nodig gehad het, en wat het hy gedoen? Hy het sy pa inderwaarheid uit sy lewe uit weg gewens. En daar in die varkhok ontdek hy sy onvermoë. Hy kan self niks doen om sy misdaad teenoor God en teenoor sy pa ongedaan te maak nie. Hy kan homself nie eers uit sy ellende ophef nie, want hy het niks meer oor nie.

Ons bely mos dat ons ware gelowiges is, daarom behoort ons ook verantwoordelike mense te wees. En 'n verantwoordelike gelowige pas selftug toe. So 'n mens ondersoek homself en hy begin by hierdie eerste tree op pad na die nagmaalstafel. Dit spreek tog vanself, iemand wat nie waarlik 'n afkeer van homself beleef nie, gaan ook nie waarlik 'n behoefte aan Christus as Verlosser hê nie.

Laat ons nou die tweede handvatsel ondersoek: Net die mense wat **vertrou dat hulle sondes om Christus wil vergewe is**, mag aan die nagmaalstafel gaan sit.

Eers nadat die jongste seun werklik besef het in watter gemors hy homself begewe het, het hy besef dat hy iemand nodig het om sy uitkoms te verseker. Self kan hy hom nie uit die gemors ophef nie, maar hy het nie gaan sit en homself bejammer of moedeloos geword nie. Hy het vertrou in sy pa gehad. Daarom het hy hom voorgeneem om na sy pa

toe terug te gaan. En wanneer hy by sy pa kom, gaan hy nie eers smee om uitkoms nie; hy gaan sy sonde teenoor God en teenoor sy pa bely. Onvoorwaardelike skuldbelydenis is immers die logiese stap na sondebeseft. Dan moet sy pa na goeddunke met hom handel.

Hoewel die jong seun weet dat hy diep skuldig is voor God en sy pa, het hy steeds vertrou dat sy pa hom nie sal wegwys nie. Hy vertrou sy pa, omdat hy sy pa ken as 'n man wat regverdig handel, selfs met die dagloners.

Die jong seun het ook nie by dié voorneme opgehou nie. Hy het die daad by die woord gevoeg en dadelik opgestaan en na sy pa toe teruggegaan. En by sy aankoms het sy pa hom nie eers die geleentheid gegee om al die woorde te sê wat hy hom voorgeneem het om te sê nie. Skaars nadat hy sy sonde bely het en gesê het dat hy nie meer werd is om 'n seun genoem te word nie, val sy pa hom in die rede. Sy pa laat alles gereedmaak vir 'n feesmaal, want sy seun was dood en hy lewe nou weer. Sy pa het hom vergewe, daarom wil hy nie alles hoor wat die seun hom voorgeneem het om te sê nie. En hoewel die seun deur sy eie hardkoppigheid verlore geraak het, het hy steeds die pa se seun gebly.

Geliefdes, eers wanneer 'n mens die eerste tree op pad na die nagmaalstafel behoorlik gegee het en werklik deurleef het, sal 'n mens sy behoefte aan 'n Verlosser beseft. En ons gelowiges ken ons Verlosser. Van kleins af weet ons dat Jesus Christus deur sy Vader gestuur is om in ons plek vir ons sondes aan die kruis te sterf.

Daarom sal die ware gelowige wat daadwerklik die eerste stap van die voorbereiding beleef het en verseker weet dat Jesus Christus vir sondaars aan die kruis gesterf het ook 'n vaste vertrou in Hom kan hê. En die vertrou in Christus behels die volgende: Ek het die vaste vertrou dat Jesus Christus nie net vir ander mense aan die kruis gesterf het nie maar ook vir my volkome van al my sondes verlos het. Deur sy gestorte bloed en gebreekte liggaam het Hy ook vir my die vergifnis by God die Vader verdien. Die gelowige wat sover gekom het om ook hierdie tweede tree op pad na die nagmaalstafel te gee, sal met vaste vertrou saam met Dawid kan sê:

Hy handel met ons nie volgens ons sondes nie en vergeld ons nie vir ons ongeregtighede nie ... So ver as die ooste van die weste af is, so ver verwyder Hy ons oortredinge van ons. (Psalm 103:10, 12 AFR83)

Ons moet dit baie goed raaksien. Wanneer die Heilige Gees ons in ons selfondersoek begelei, is dit nie om raak te sien dat ons so sleg is dat ons nooit weer naby aan God mag kom nie. Selfondersoek is nie bedoel dat ek myself van die tafel van die Here af moet weerhou nie. Ware selfondersoek bring ons tot bekering sodat ons Christus se bevel kan gehoorsaam wanneer Hy ons na sy tafel beveel.

Daar bly nog een laaste handvat oor. Die derde handvat is: Net die mense **wat begeer om hulle geloof te versterk en hulle lewe te verbeter**, mag aan die nagmaalstafel gaan sit.

Die jong seun het daar in sy armoede en ellende beseft dat selfs die dagloners by sy pa 'n beter lewe lei as wat hy op daardie oomblik het. Hulle het 'n oorvloed aan brood omdat hulle gehoorsaam is aan sy pa. Maar hy ly gebrek omdat hy ongehoorsaam was aan God en eiewillig teenoor sy pa. Daarom begeer hy ook 'n beter lewe. Al behandel sy pa hom soos een van die dagloners, sal hy beter daaraan toe wees. Daarom neem hy hom ook voor om vir sy pa te sê: Behandel my soos een van Pa se dagloners. Daarmee gee hy ook te kenne dat hy sy lewe wil verbeter. Hy wil aan God en sy pa gehoorsaam bly.

Toe die seun uiteindelik by sy pa kom en sy pa begroet hom met soveel onbegryplike vrygewigheid en liefde, is sy sondebeseft dieper as ooit. Daarom is sy uiteindelige woorde aan sy pa nie net 'n onvoorwaardelike skuldbelydenis nie, maar ook 'n kreet om versterkte geloof: Pa, ek is nie meer werd om pa se seun genoem te word nie, help my!

Ons ware gelowiges wat weet en vertrou dat God sy onvoorwaardelike liefde en vrygewigheid ook aan ons bewys het, sal ook die begeerte hê om ons geloof te versterk en ons lewe te verbeter. Ons weet en vertrou mos dat Christus ook vir ons aan die kruis gesterf het en ons volmaak met God versoen het. Laat ons dan nou die begeerte openbaar deur ons geloof aanhoudend te versterk en ons lewe te verbeter.

Alleen met die middele wat God self aan ons gee, sal ons geloof versterk kan word. Hierdie middele is die Woord, die sakramente en gebed. En om jou lewe te verbeter is nie soos plastiese snykunde nie. Filmsterre ondergaan plastiese snykunde aan hulle gesigte om jonger en mooier te lyk, maar aan die res van hulle liggame bly die tekens van veroudering. Iemand wat begeer om sy lewe te verbeter, leef soos die loot wat op die ware wingerdstok ingeplant is. Hy leef deur die krag van die Gees en die Woord van God wat uit Christus in hom invloei.

Maar ... die mens wat net een van hierdie stappe nie behoorlik deurleef nie, die mens wat nie berou het oor sy sonde nie, maar tog aan die nagmaalstafel gaan sit, moet weet hy is besig om te huigel. En vir so 'n mens geld die waarskuwing: **Die huigelaars wat hulle nie van harte tot God bekeer nie, eet en drink 'n veroordeling oor hulleself.**

Met hierdie woorde wil die Here ons egter nie van sy tafel af weghou nie. Daarom leer Hy die drie treë van voorbereiding vir die heilige nagmaal aan ons. Hy wil sy gesin van ware gelowiges rondom die tafel hê. Om hierdie rede kan 'n gelowige ook nie sommer oor geen besondere rede van die tafel af wegbly nie. Iemand wat sonder enige besondere rede van die tafel af wegbly, is besig om hom te verhard teen een of meer van die stappe van voorbereiding. So 'n mens het geen afkeer van homself nie; en/of hy het geen vertrou dat sy sondes om Christus wil vergewe is nie; en/of hy het geen begeerte om sy geloof te versterk en sy lewe te verbeter nie.

Broers, susters en kinders, vanoggend moet ons hierdie drie vrae beantwoord: Ten eerste, is ek voor God 'n sondaar? Ten tweede, is Christus en sy kruis my enigste hoop. En ten derde, begeer ek Hom en om vir Hom alleen te lewe? Met hierdie drie vrae moet ons onself intens besig hou in die volgende week.

Amen!

Slotgebed

Skrifberyming 2-1:3, 4, 5 (19:3, 4, 5)

- 3 Hy 't opgerys, sy swerfpad weer gegaan: / "lig neem die vader my as huurling aan."
Dié 't hom gesien en – eerste straal van hoop – / uit jammerte hom tegemoet geloop,
- 4 tot waar hy was, hom aan sy hart laat rus, / geliefkoos deur die vaderlike kus.
"My vader," roep hy uit, van misdaad sku, / "my sonde is teen die hemel en voor u.
- 5 "Van hoë kindskap het ek neergestort / en is nie werd u seun genoem te word;
as ek, my vader, wat u gramskap vrees, / as ek by u 'n huurling maar kan wees."

Die genade van ons Here Jesus Christus, die liefde God die Vader en die gemeenskap van die Heilige Gees sal met elkeen van julle wees en bly.

Amen.

**Ds Coenraad Vrey
Gereformeerde Kerk Bellville
24 Augustus 2014**